

התנועה הקיבוצית – אגודה שיתופית מרכזית בע"מ ("התנועה")

תקנון ביקורת, מבקר התנועה וועדת הביקורת

א. מבוא

1. כללי:

מבקר התנועה וועדת הביקורת הינן שתיים מרשויות התנועה, כפי שנקבעו בתקנון התנועה. המבקר וועדת הביקורת מהווים יחד את מערך הביקורת של התנועה. מערך הביקורת בקיבוצי התנועה ופעולתו השוטפת יונחו וילוו על ידי המבקר, אשר יהווה כתובת לקבלת מידע ולמתן ייעוץ לקיבוצים החפצים בכך. דרכי מינויים של המבקר וועדת הביקורת, תפקידיהם, סמכויותיהם ודרכי פעולתם, יהיו כמפורט בתקנון זה, ובכפוף להוראת כל דין. במקרה של סתירה בין הוראות תקנון זה לבין הוראות הדין, יגברו האחרונות.

2. מהות הביקורת הפנימית

ביקורת פנימית הינה פעילות בלתי תלויה ואובייקטיבית של הבטחה (Assurance) וייעוץ, אשר מיועדת להוסיף ערך ולשפר את פעולות הארגון. היא מסייעת לארגון להשיג את מטרותיו בהבאת גישה שיטתית וממוסדת, לשם הערכה ושיפור האפקטיביות של תהליכי ניהול סיכונים, בקרה, פיקוח וממשל תאגידי. הביקורת הפנימית, בהגדרתה, נערכת על פי התקנים המקצועיים לביקורת פנימית אשר מטילים על הביקורת הפנימית חובות ותפקידים ייחודיים לה, של בדיקת תקינותן של פעולות הארגון מבחינת שמירה על החוקים, על הניהול התקין, על טוהר המידות ועל חיסכון ויעילות.

ב. המבקר

1. מינוי המבקר

המבקר ימונה על ידי מועצת התנועה בהתאם לנהלים המקובלים בתנועה.

2. התאמה

לא ימונה ולא יכהן אדם כמבקר התנועה אלא אם כן נתקיימו בו דרישות סעיף 3(א) לחוק הביקורת הפנימית, כפי שיהיו בתוקף ביום מינויו. המבקר יהיה חבר קיבוץ החבר בתנועה.

3. תקופת כהונה

תקופת כהונתו של המבקר תהיה 4 שנים מיום כניסתו לתפקיד.

מועצת התנועה רשאית, לאחר התייעצות עם ועדת הביקורת, לחזור ולמנות את המבקר לתקופת כהונה נוספת, ובלבד שבסך הכל לא יכהן יותר מאשר 2 תקופות כהונה רצופות.

4. הפסקת כהונה

לא תופסק כהונתו של המבקר לפני תום התקופה אשר לה נתמנה והוא לא יושעה מתפקידו אלא בהתמלא אחד מהתנאים הבאים:

א. בהתפטרותו של המבקר או פטירתו. התפטר המבקר, יוזמן להופיע בפני מועצת התנועה וינמק התפטרותו.

ב. מועצת התנועה החליטה, לאחר התייעצות עם ועדת הביקורת, להעביר את המבקר מתפקידו, בהחלטה אשר התקבלה ברוב של שני שלישים מצירי המועצה הנוכחים לאחר שניתנה הודעה מראש לכל חברי המועצה שדבר הפסקת הכהונה או ההשעיה יידון בישיבה ולאחר שניתנה למבקר אפשרות נאותה לשאת דבריו בפני המועצה.

ג. המבקר הורשע בפסק דין חלוט בעבירה שיש עמה קלון או בעבירה מסוג פשע.

ד. המבקר חדל להיות חבר בקיבוץ החבר בתנועה.

ה. המבקר חדל להיות תושב ישראל.

5. ייחוד פעולות

א. המבקר לא ימלא תפקיד נוסף בתנועה מלבד ביקורת פנימית, זולת ליווי והנחיית הקמת מערך הביקורת בקיבוצי התנועה, ואף זאת - אם מילוי תפקיד נוסף כאמור לא יהיה בו כדי לפגוע במילוי תפקידו העיקרי.

ב. המבקר לא ימלא תפקידים וכן לא ינקוט בפעולות שיש בהם או שהם עלולים ליצור ניגוד עניינים עם תפקידו כמבקר התנועה לרבות חבר ועדת ביקורת של גופים מבוקרים.

ג. למען הסר ספק, המבקר לא יהיה רשאי לשמש כמבקר ו/או כחבר ועדת ביקורת בקיבוץ החבר בתנועה.

6. אחריות

מבקר התנועה אחראי בפני מועצת התנועה.

7. אי תלות

המבקר הינו בלתי תלוי בעבודתו בכפוף להוראות הדין ותקנון זה.

8. חובת סודיות

חלה על המבקר חובה לשמור על סודיות של כל ידיעה או מסמך או דוח שהגיעו לידיו בקשר לעבודתו וכן על סודיות הדוחות המוגשים על ידו, זולת אם הגילוי נחוץ למילוי תפקידו כנדרש בחוק או אם הגילוי נדרש על פי כל דין. חובה זו של שמירת סודיות תחול על המבקר גם לאחר תום עבודתו בתנועה.

9. שמירת כללי האתיקה

המבקר חייב בשמירת כללי האתיקה המקובלים בעבודת ביקורת.

ג. תפקידי המבקר וסמכויותיו

1. גופים מבוקרים

הגופים שיעמדו לביקורת המבקר יהיו:

- א. כל היחידות המנהליות של התנועה, בכל ענייני התנועה.
- ב. כל הגופים, בין מאוגדים או שאינם מאוגדים, הנמצאים בשליטת התנועה ותאגידיה.
- ג. גופים שהתנועה משתתפת בהנהלתם, גופים שהיא מעניקה להם תמיכה כספית של ממש וכן גופים אחרים הקשורים עם התנועה בהסכם, בכל הנוגע להסכם וככל שהוסכם על כך בין התנועה לגופים אלה.
- ד. כל אדם או גוף המחזיק ברכוש התנועה או מנהל אותו או מפקח עליו מטעמה, זאת בכל הנוגע לרכוש התנועה בלבד.

2. סמכויות המבקר

במסגרת תפקידו יבדוק המבקר, על פי תקנים מקצועיים מקובלים, בין היתר:

- א. אם פעולות התנועה ופעולות נושאי המשרה בה תקינות, מבחינת שמירה על החוק, על המנהל התקין, על טוהר המידות ועל החיסכון והיעילות, אם הן סבירות ואם הן מועילות להשגת היעדים שנקבעו להן.
- ב. אם מקוימות ההוראות המחייבות את התנועה לפי הדין ולפי הסכמים שהתנועה צד להם.
- ג. את מילוי הוראות תקנון התנועה ותקנותיה, החלטות מועצת התנועה, המזכירות, הנהלת התנועה ונהלי התנועה.
- ד. אם פעולות התנועה נעשו על פי נהלים תקינים ובידי המוסמכים לעשותן.
- ה. אם החלטות התנועה מתקבלות בדרך שנקבעה לקבלתן.
- ו. את ניהול הכספים, ההשקעות, הקרנות, המשק וההתחייבויות וכן את אופן רכישת הנכסים ושמירתם.
- ז. את דרכי ניהול תקציבי התנועה ואת מידת התאמת ההוצאות לתקציב המאושר.
- ח. אם ההוצאות בוצעו על ידי מי שהוסמכו לכך ובהתאם לנוהל תקין והאם התקבולים וההכנסות נוצלו למטרות לשמן נועדו.
- ט. אם ננקטו ואם יושמו כראוי אמצעי בקרה נאותים בסדרי הביצוע השונים.

י. אם תוקנו ליקויים ויושמו המלצות בקשר לממצאים אותם העלה המבקר בדוחות קודמים.

יב. כל נושא אחר שהוא בתחום סמכויותיו ותפקידיו של המבקר, אשר יועבר לטיפולו על ידי אחד מאלה: המועצה, המזכירות, ועדת הביקורת, המזכיר הכללי או המנכ"ל וכן כל נושא ותלונה שהמבקר יראה צורך בבדיקתם, ובלבד שקיבל אישור מוקדם לכך מוועדת הביקורת. במקרים דחופים יפנה המבקר ויקבל את אישורו של יו"ר ועדת הביקורת.

3. גישה למידע

א. המבקר יהיה רשאי לדרוש ולקבל כל מסמך וכל מידע, שברשות גופים מבוקרים ועובדיהם ושלדעת המבקר דרושים לו לביצוע תפקידו. מי שנדרש למסור מסמך או מידע כאמור, יהיה חייב למלא אחר הדרישה תוך התקופה הקבועה בדרישה ובאופן הקבוע בה.

ב. בכפוף להוראות כל דין, למבקר תהיה גישה בלתי מוגבלת, לצורך ביצוע תפקידו, לכל מקורות המידע לסוגיהם, לכל מאגר רגיל או ממוחשב, לכל בסיס נתונים ולכל תוכנית עבודה של עיבוד נתונים של הגופים המבוקרים.

ג. לצורך ביצוע תפקידו, יהיה המבקר רשאי להיכנס לכל נכס של גופים מבוקרים ולבדוק אותם.

ד. לגבי מידע החסוי על פי דין יחולו על המבקר ועל מי שהוסמך לקבל את המידע לפי חוק זה המגבלות הקבועות בדין לגבי המורשים לקבל מידע כזה.

ה. המבקר יהיה רשאי להיות נוכח בישיבות האסיפה הכללית, מועצת התנועה, מזכירות התנועה, הנהלת התנועה לרבות ועדותיהם.

ה. הנהלת התנועה תמציא למבקר העתקי דוחות הקשורים בתנועה של גורמי חוץ כגון: דוחות של רשם האגודות השיתופיות, דו"חות מגורמי חוץ אודות התנועה ודו"חות של רואה החשבון של התנועה.

4. דיווח הביקורת:

א. המבקר יגיש לוועדת הביקורת הצעה לתוכנית עבודה שנתית או תקופתית וזו תאשרה בשינויים הנראים לה, לאחר ששמעה את עמדת הנהלת התנועה לתכנית המוצעת.

ב. המבקר יכין טיוטת דו"ח של ממצאי הביקורת שערך ויעבירה לעיונו של ראש היחידה או הגוף המבוקר עם העתק לממונה על אותה יחידה או גוף. ראש היחידה או הגוף המבוקר והממונה עליו יגיבו על טיוטת הדו"ח בתוך 14 יום מקבלת הטיוטה. בתום המועד לקבלת התגובה, יכין המבקר דו"ח סופי.

ג. המבקר יגיש את דו"חות הביקורת ליו"ר ועדת הביקורת, למזכיר ולמנכ"ל התנועה.

ד. מנכ"ל התנועה ומנהלי היחידות או הגופים המבוקרים רשאים להעביר הערותיהם לדו"ח בתוך 14 יום מקבלתו.

ועדת הביקורת תדון בדוחות המבקר ובהערות ותגיש למזכירות את המלצותיה בתוך חודשיים מיום שנמסרו לה ההערות.

ה. בטרם תשלים הוועדה את המלצותיה רשאית היא, אם ראתה צורך בכך, לזמן לדיוניה את האחראים על היחידות או הגופים המבוקרים כדי לאפשר להם להגיב על הדו"ח.

ו. תוך חודש מן היום שבו הגישה ועדת הביקורת את המלצותיה תקיים המזכירות דיון מיוחד ותחליט בדבר אישור ההמלצות או דחייתן. החלטת המזכירות בצירוף המלצותיה של ועדת הביקורת ידווחו למועצת התנועה במסגרת הדו"ח השנתי של ועדת הביקורת.

ז. לא יפרסם אדם דו"ח מן האמורים בסעיף זה או את תוכנו. ועדת הביקורת תקבע את דרך פרסום הדו"ח ומועדו.

ח. היה למבקר יסוד להניח שבוצעה עבירה פלילית או עבירה משמעתית חמורה, יודיע על כך למזכיר וליו"ר ועדת הביקורת ללא דיחוי.

ט. דו"ח, חוות דעת או כל מסמך אחר שהוציא או הכין המבקר במילוי תפקידו לא ישמשו ראיה בכל הליך משפטי, אך לא יהיו פסולים בשל כך לשמש ראיה בהליך משמעותי.

י. הודעה שנתקבלה אגב מילוי תפקידו של המבקר לא תשמש ראיה בהליך משפטי, אך תהא כשרה לשמש ראיה בהליך משמעותי.

5. תקציב הביקורת

תקציב הביקורת ייקבע על ידי המזכירות לפי המלצת ועדת הביקורת ויאושר במסגרת תקציב התנועה על ידי המועצה.

6. יועצי המבקר

בהתחשב בצרכי הביקורת ובשיקולים תקציביים של התנועה, ובהמלצת ועדת הביקורת, יהיה המבקר רשאי לבצע את תפקידיו בעזרת יועצים בשכר. יועצים אלה ימונו בהליך המקובל בתנועה ובתאום עם המבקר, ויהיו כפופים להוראות המבקר. סעיפים 4 ו-5 לפרק זה יחולו על יועצי המבקר, בשינויים המחויבים.

ד. ועדת ביקורת

1. מינוי והרכב

א. ועדת הביקורת ויו"ר ועדת הביקורת ייבחרו על-ידי מועצת התנועה.

ב. מספר חברי ועדת הביקורת לא יפחת משלושה חברים ולא יעלה על חמישה חברים, לרבות יו"ר הוועדה. חברי ועדת הביקורת יהיו חברי קיבוצים החברים בתנועה.

2. כהונה

א. תקופת כהונתם של חברי ועדת הביקורת היא 4 שנים. תקופת כהונה ניתנת להארכה לכהונה נוספת אחת בת ארבע שנים נוספות.

ב. חבר ועדת הביקורת רשאי להתפטר בכל עת מכהונתו על-ידי הודעה בכתב למזכירות התנועה; חבר ועדת הביקורת יחדל לכהן אם הוכרז פסול דין או פושט רגל או חדל להיות חבר בקיבוץ החבר בתנועה..

ג. נתפנה מקומו של חבר ועדת הביקורת, רשאית מזכירות התנועה למנות חבר קיבוץ אחר של קיבוץ החבר בתנועה לכהן כחבר ועדת הביקורת עד למושב מועצת התנועה הקרוב; עד למינוי כזה רשאים הנותרים להמשיך לפעול כוועדת ביקורת.

ד. חבר ועדת ביקורת שנבצר ממנו למלא תפקידיו, רשאית המזכירות למנות חבר הכשיר להיות חבר ועדה כאמור כדי למלא מקומו עד שישוב למלא תפקידיו.

3. נהלים והחלטות

א. ועדת הביקורת רשאית להסדיר בעצמה את מועד ישיבותיה, ההזמנה להן, המניין הדרוש בהן ודרך ניהולן.

ב. החלטות ועדת הביקורת יתקבלו ברוב קולות המצביעים; החלטת חברי ועדת הביקורת פה אחד יכול שתתקבל גם שלא בישיבת ועדת הביקורת.

ג. ועדת הביקורת תנהל פרוטוקול מישיבותיה והחלטותיה.

ד. על חברי ועדת הביקורת חלה חובת סודיות לגבי מידע שהגיע אליהם במהלך פעילות הוועדה.

4. סמכויות ועדת הביקורת

א. לאשר תכנית עבודה שנתית של מבקר הפנים.

ב. לבדוק את ענייניה הכספיים והמשקיים של התנועה ואת פנקסי החשבונות שלה.

ג. לעמוד על ליקויים בניהול העסקי ובהתנהלות של הגופים המבוקרים תוך התייעצות עם המבקר או עם רואי החשבון הרלוונטים.

ד. לדון בדו"חות מבקר הפנים ובדו"חות מבקרים חיצוניים ולהגיש את המלצותיה למזכירות התנועה וכן להגיש המלצות נוספות לפי ראות עיניה.

ה. לעקוב אחר תיקון הליקויים שהעלתה הביקורת.

ו. להגיש דו"ח שנתי על עבודתה, ממצאיה והמלצותיה למועצת התנועה.

ה. שונות

1. תחולתו של תקנון זה מיום אישורו על ידי מועצת התנועה. מועצת התנועה תאשר תקנון זה לאחר שהמזכירות דנה בו.

2. מועצת התנועה רשאית, לאחר התייעצות עם ועדת הביקורת והמזכירות, לשנות תקנון זה, ובלבד שדבר השינוי ותכנו נכלל בסדר היום של ישיבת מועצת התנועה, והשינוי אושר על ידה.